

Základní škola a mateřská škola Moravské Bránice, okres Brno-venkov, příspěvková organizace

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM 2023/2024

Zpracovala: Iveta Čechová

Úvod

Minimální preventivní program vychází z následujících dokumentů:

1. Metodický pokyn MŠMT č.j.: 20 006/2007-51 k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže
2. Metodický pokyn MŠMT č.j. 24 246/2008-6 k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení
3. Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019-2027
4. Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027
5. Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2023-2025
6. Metodický pokyn MŠMT č.j.:10 194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
7. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

Cílem minimálního preventivního programu, je ve spolupráci se zákonnými zástupci individuálně přistupovat a formovat osobnost žáka. Tento program je určen pro žáky, jejich rodiče, pedagogické i nepedagogické pracovníky školy i širokou veřejnost.

S ohledem na věk žáků si klade za cíl naučit se orientovat v dané problematice. Mít přehled o neobvyklých situacích mezi spolužáky. Předat informace, jak přistupovat ke každodenním problémům a jak je zodpovědně řešit. Minimální preventivní program má doplňovat výchovnou a naukovou část během celého školního roku. Směřuje k pozitivnímu ovlivnění kolektivu ve škole a ve vztazích mezi spolužáky, ale také mezi rodiči a pedagogy.

Žáci ZŠ patří k nejohroženější skupině, proto je na místě začít s primární prevencí. Záměrem preventivního programu je poskytnout co nejvíce informací k rizikovým situacím (přiměřeně k věku žáků v ZŠ a dětí v MŠ). Je důležité také naslouchat dětem, rodičům a spolupracovat společně při řešení situací. Kolektiv všech zaměstnanců ZŠ a MŠ si klade za cíl vytvořit příjemné a přátelské prostředí pro zdravý rozvoj osobnosti žáků a dětí.

Charakteristika školy

Škola se nachází uprostřed malé obce v Moravské Bránice v okrese Brno-venkov. Základní škola rodinného typu má 1. až 4. ročník, kde jsou žáci sloučeni ve dvou malotřídních

třídách. V ranních a odpoledních hodinách mohou děti navštěvovat školní družinu. Základní škola má jednu budovu a vlastní jídelnu s výdejnou obědů. V prostoru školy je k dispozici školní dvůr a zahrada, která slouží převážně k volnočasovým aktivitám žáků. Odloučeným pracovištěm je budova MŠ vzdálená asi 5 minut chůze. Zde jsou zřízeny dvě třídy pro předškolní vzdělávání. Přímo u budovy MŠ je zahrada s herními prvky. Je zde plně vybavená kuchyň, kde se připravuje jídlo i pro ZŠ. Zřizovatelem školy je obec Moravské Bránice.

Pedagogický sbor ZŠ tvoří ředitelka školy, 3 učitelky, 2 asistentky pedagoga a 3 vychovatelky školní družiny. Provozní a pomocné práce v kuchyni zastává paní školnice. Základní školu ve školním roce 2023/24 ve všech čtyřech ročnících navštěvuje celkem 31 žáků.

Pedagogický sbor MŠ 4 učitelky, jedna asistentka pedagoga. Ve školním roce 2023/24 navštěvuje MŠ 44 dětí ve věku od 3 do 6let.

Cíle preventivního programu - dlouhodobé

- správný režim dne
- bezpečné a přátelské klima třídy
- naučit se rozlišovat vhodné chování a rizikového jednání
- vytváření podmínek pro smysluplné využití volného času dětí a mládeže,
- stanovit žebříček hodnot (individuální)
- spolupráce s rodiči a osvětová činnost pro rodiče v oblasti zdravého životního stylu
- zkvalitnit sociální komunikaci
- umět zdravě ohodnotit sám sebe
- nabídka pomoci a podpory po žáky, pedagogy i rodiče - znát centra pomoci
- budovat vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem

Cíle preventivního programu - krátkodobé

- pomoc žákům v těžkých životních situacích
- podpora třídy ve vzájemné komunikaci
- realizace besed nebo programů pořádaná jinými organizacemi
(letošní rok máme objednané akce hlavně ze SVC Ivančice)
- realizace školních výletů
- řešení vzniklých situací v prostorách školy
- mimoškolní akce a společné akce pořádané spolu s organizací Sokol

Realizace minimálního preventivního programu MŠ Moravské Bránice vychází ze ŠVP pro MŠ

Preventivní činnost – programy

Oblasti vzdělávání v mateřské škole:

Dítě a jeho tělo

Dítě a jeho psychika

Dítě a ten druhý

Dítě a společnost

Dítě a svět

Tematické okruhy:

Věci

Příroda

Události

Prostředí

Rodina

Pro naplnění cílů se v mateřské škole zaměříme na:

- dodržování zásad pravidel slušného chování /piktogramů/ – posilování přátelského chování
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- rozvoj komunikativních dovedností, vnímání, porozumění poslechu
- posilování přirozených poznávacích cílů, zvědavosti, radosti z objevování
- vytváření základu pro práci s informacemi
- rozvoj kulturně – estetických dovedností
- vytváření základu estetického vztahu ke světu, životu, kultuře a umění
- schopnost řídit chování vůlí a ovlivňovat vlastní situace
- vytváření vztahu k místu, kde dítě žije
- rozvoj tvořivého myšlení, řešení problémů
- pochopení, že lidé mohou prostředí chránit a zlepšovat
- rozvoj estetického vnímání, cítění, prožívání

-utváření zdravých životních návyků a postojů

-vytváření a ochranu zdravého životního prostředí, u dětí k získat povědomí o tom, že člověk je zodpovědný za své okolí, ve kterém žije

Preventivní činnost ve výuce na I. stupni

Metodik prevence zvyšuje všeobecnou informovanost mezi všemi osobami, které jsou zapojeny do školního procesu. K jeho činnosti také patří úzká spolupráce s třídními učiteli a podpora bezpečného a zdravého klimatu ve třídě a škole. Vyhodnocuje také varovné signály, které mohou být spojeny s možností výskytu rizikového chování žáků. Mezi takové chování patří např. šikana, kyberšikana, záškoláctví, agresivita, rizika školního neúspěchu, užívání návykových látek aj. Metodik koordinuje předávání informací o problematice rizikového chování ve škole, dokumentuje průběh preventivní práci školy.

Primární prevenci na prvním stupni má na starosti třídní učitelé. Provádí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, konzultují případné problémy a navrhuje možné opatření. S jednotlivými tématy se děti setkávají především v prvouce, přírodovědě a tělesné výchově. Při výuce lze využít různých metod, např. výklad, předávání informací, samostatnou práci, skupinovou práci, projektové vyučování. Jednotlivá témata budou vyučující s žáky plnit průběžně během školního roku. Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace kdykoliv v průběhu školního roku.

Preventivní programy jako součást výuky

Prvouka (I. – III. roč.)

zdravá výživa

zdravý životní styl

škodlivost návykových látek

jak se chovat v situacích ohrožujících zdraví nebo život

chování při mimořádných situacích

Přírodověda (IV. roč.)

prevence návykových látek

zdravá výživa

zdravé životní prostředí

zdravý životní styl

Tělesná výchova (I. – IV. roč.)

zdravotní cvičení

význam pohybu pro zdraví člověka

správné držení těla

poskytnutí první pomoci

Výchovný plán třídního učitele (I. – IV. roč.)

- upevňování dobrých vztahů mezi žáky, mezi žáky a učitelkou
- význam zdravého stravování, pitný režim
- pohybové chvílky, otužování, dechová cvičení
- bezpečné chování doma, venku, ve škole
- informace o návykových a nebezpečných látkách
- prevence záškoláctví
- prevence úrazů a nemocí

K naplnění tohoto cíle se zaměříme u dětí na:

- rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání
- posilování komunikačních dovedností – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku
- vytváření pozitivního klimatu – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty
- formování postojů ke společensky akceptovatelným hodnotám – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot apod.

Dovednosti, znalosti a postoje, které si žáci osvojí, musí korespondovat s věkem a navazovat na předchozí zkušenosti. Formy vzdělávání a výchovy musí zohledňovat životní styl rodiny i působení vrstevníků.

Třídní hodiny s metodikem prevence

- rasismus
- volný čas
- kouření a jiné návykové látky
- spolupráce mezi žáky
- vztahy ve třídě
- kde hledat pomoc
- osobní problémy
- spolupráce mezi žáky
- zdravý životní styl
- bezpečnost na silnici
- chování na veřejných místech
- dobré klima třídy
- média a informace

Zpracování konkrétních témat prevence do vzdělávacího procesu:

A. Ochrana životního prostředí

– rozvíjení ekologického myšlení žáků

B. Sociální dovednosti

– vytváření a rozvíjení schopností komunikace a týmové práce

C. Právní vědomí a morální hodnoty

– formování postojů našich žáků, uvědomování si svých práv i povinností

D. Sociálně patologické jevy

– vytváření povědomí žáků o nebezpečí drogových závislostí, alkoholismu, kouření, rizikového sexuálního chování, patologického hráčství, projevů xenofobie a rasismu, problematice šikany a násilí

E. Volnočasové aktivity

– rozvíjení talentu a zájmů u žáků (zájmové kroužky), zapojování dětí do soutěží

A. Ochrana životního prostředí

- seznámení s problematikou ochrany životního prostředí prostřednictvím učebních plánů řady předmětů
- péče o nejbližší okolí školy, školní zahradu a školní pozemek
- třídění odpadu

B. Sociální dovednosti

- tradiční akce v průběhu školního roku:
  - Vítání žáků první třídy
  - Vystoupení pro seniory
  - Vystoupení na zahájení adventu v obci - Vánoční jarmark
  - Výlety jednotlivých tříd - vlakem, autobusem .....
  - Spolupráce na projektovém preventivním vyučování se SVČ Ivančice - dle aktuální nabídky

C. Právní vědomí a morální hodnoty

- dodržování vnitřního řádu školy, který přesně formuluje práva a povinnosti žáků
- prosazovat nápady a přání žáků
- získávání a upevňování zásad společenského chování

D. Sociálně nezdravé jevy

- seznámení se s danou problematikou bude součástí učebních plánů řady předmětů
- rozmluva o problematice s třídními učiteli
- průzkum o šikaně ve třídách a ve škole
- rozmluva o vandalismu, nešetrném zacházení se školním majetkem a nevhodném chování žáků po odchodu ze školy

- záškoláctví jako nežádoucí jev

E. Volnočasové aktivity a jejich organizace

Kroužky –

- kroužek keramiky
- dramatický kroužek
- kroužek anglického jazyka

Dalším opatřením k vytvoření důvěry k řešení všech potíží žáků i rodičů je hned vedle hlavního vchodu - **Schránka důvěry - anonymní vyjádření**

- **Informační nástěnka pro všechny**

K předávání veškerých informací

- třídní schůzky, případné individuální konzultace
- internetové stránky školy
- edookit - školní systém

Zajištění bezpečí ve škole

Vchod do budovy školy je zajištěn videozvonkem a na chodbách školy je stanoven dozor. Žáci přicházejí hlavním vchodem, kde je vítá paní vychovatelka, případně paní asistentka. Dohlíží na děti v šatně i při odchodu ze školy. Během přestávek jsou zajištěny pedagogické dozory na chodbách, aby se zamezilo vniknutí cizích osob do budovy. Žáci jsou poučeni o tom, že nesmí otvírat vchodové dveře.

Odpolední družina

Žáci po poslední vyučovací hodině jsou předáni paní vychovatelce, která za děti přebírá zodpovědnost. Je zde vedena samostatná evidence docházky a odchodů žáků ze školy. Na oběd chodí žáci dle stanoveného harmonogramu vždy s pedagogickým dozorem. Žáci se zdržují v místnosti, určené pro školní družinu. Program je zajištěn vychovatelkou. Většina činností je zaměřena na spolupráci, samostatnost i zodpovědnost dětí. Školní družinu opouští žáci podle předem stanoveného rozpisu dle požadavků rodičů.

Závěr

S tématy prevence se žáci setkávají nejčastěji v předmětech, jako je prvouka, přírodověda a vlastivěda, ale také český jazyk (vhodné chování ve škole a ve společnosti, pravidla slušného chování, postavení v rodině, vztahy v rodině, funkce rodiny, komunikace, mezilidské vztahy, chování k cizím lidem, volný čas, režim dne, péče o zdraví, základní hygienické návyky, krizové situace, přivolání pomoci...). Školní preventivní program byl sestaven s cílem vytvoření příjemného a bezpečného prostředí pro všestranný rozvoj žáků naší školy.

Chceme být školou, kam žáci chodí rádi a nebojí se komunikovat, proto se snažíme rozvíjet osobnostní a sociální dovednosti.